

Lezerspost

1. Het waterkipje

Met de verkiezing van het waterhoentje als vogel van het jaar, waarover bij de vragen meer, ben ik bijzonder blij. Ik had er jaren geleden al eens om gevraagd. Het waterhoentje, dat ik nog altijd -dank zij mijn jeugd- 'waterkipje' blijf noemen en waarvan ik me, als circa tienjarige, de vondst van een nest met van die hele grote eieren, nog alles kan herinneren is sindsdien toch wel mijn lievelingsvogel gebleven. Waar zijn de waterhoentjes gebleven? In de Eemnesser grachtjes waar jarenlang minimaal twee paartjes leefden, zie ik ze niet meer. Evenmin in de vijver bij de Gooiergracht tussen Laren en Eemnes. Verder heb ik een heleboel vragen waarop ik geen enkel antwoord weet.

Gerrit Jaspers

Bij de vragen is cursief het antwoord vermeld van de redactie

- Gaan de aantallen achteruit? Voor ons onderzoekgebied weten we dat nog niet. *De index voor het waterhoen van SOVON in het Meetnet Broedvogels vertoont vanaf 1985 geregeld pieken en dalen.*
- Betekent de benoeming tot 'Vogel van het jaar 2012' ook een inventarisatie van de soort? *Bij de Vogel van het jaar wordt geprobeerd met behulp van waarnemingen uit de broedtijd ook een schatting te geven van het aantal broedparen.*
- Kan het zijn dat de enorme aantallen wilde en soepeenden in Eemnes schuldig zijn aan het verdwijnen? *Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat het grote aantal eenden debet is aan de veronderstelde verdwijning van het waterhoen in Eemnes.*
- Waar komen al die eenden vandaan? Ik zie soms een paar 'pijlen' in de grachtjes, maar die verdwijnen binnen de kortste keren. *Het is moeilijk na te gaan waar al die eenden vandaan komen. Tussen de eenden zijn allerlei exemplaren met diverse kleuren en zogenoemde kwakertjes. Veel zijn er gedomesticeerd, onder andere als*

gevolg van voortdurend voeren door mensen.

- Wie of wat is daaraan schuldig? *Voor een deel zal het verdwijnen van jonge eenden (pijlen) het gevolg zijn van ratten en in diepere en bredere wateren mogelijk ook veroorzaakt zijn door snoeken en blauwe reigers.*
- Mijn buurman geeft broedende eksters achter onze huizen de schuld van veel vogelverdwijningen. Ik heb daar nooit iets van gemerkt, maar twijfel toch wel, nu ook in mijn tuin de merels op een na zijn verdwenen. De winterkoning en heggenmus zijn foetsie; eksters en kauwen eten het grootste deel van het voer op. Alleen de mussen, acht in getal, zijn er nog. *Het is opvallend dat de verdwijning wordt toegeschreven aan de hiervoor genoemde grote vogelsoorten die ook wel jonge vogels op hun menu hebben staan. Over de invloed van dag en nacht rondstruinende katten wordt veel minder ophef gemaakt.*
- Hoe kan het dat de roodborst, jarenlang zowel zomer als winter in mijn tuin, nu alleen zich maar zo eens in de week even laat zien? Het is toch zo'n plaatstrouwe vogel? *Misschien heeft de roodborst andere aantrekkelijke plekken ontdekt.*

2. Vliegen kost energie

Graag wil ik een opmerking plaatsen n.a.v. vogelaar Peter Jansen, die in de laatste Korhaan vertelt over zijn favoriete vogelplek: De Naarder Eng. Hij heeft het erover dat hij daar graag komt terwijl hij zijn hond uitlaat. De hond is geen belemmering voor het bekijken vogels, integendeel zelfs, Jansen zegt dat door de (vast en zeker loslopende) hond vogels soms geschrokken opvliegen en dat is nou net een mazzeltje voor de vogelaar, want zo ziet hij vogels die anders verscholen waren gebleven! Erg vogelvriendelijk is deze manier van vogelen niet. Vliegen, en vooral snel en geschrokken opvliegen, kost een vogel heel veel energie. Vooral straks als het koud en winter wordt, telt elke gram en kan teveel verlies aan energie fataal zijn voor het diertje.

Deze wetenschap komt van bioloog en onderzoeker Serge Daan die onderzoek gedaan heeft naar de energiebalans van torenvalken. Vogelbescherming geeft in haar voorlichting duidelijk aan dat er bijvoorbeeld op en rond de voederplek van vogels rust moet heersen, omdat elke keer dat ze schrikken en opvliegen de beesten veel energie verbruiken.

Gezegd moet ook worden, dat de hond van Peter Jansen niet de enige is die voor vogels de rust verstoort in de Naarder Eng, het lijkt daar wel dé uitlaatplek voor honden in Huizen. Ik, als veldwerker van de Werkgroep Roofvogels Nederland, loop vanaf februari tot augustus in dit gebied om de nesten van havik en buizerd te inventariseren en kom in die periode ontelbare, loslopende honden tegen die niet zelden de paden verlaten en dwars door alles en iedereen heen rennen. Iedere keer kost dat, als eerder aangegeven, massa's energie die de vogel juist goed gebruiken kan om te overleven.

Het zou toch echt beter zijn wanneer Jansen zonder hond gaat genieten van de vogels en de natuur in de Naarder Eng, ook kan hij de hond aangelijnd meenemen. Vogelen vraagt tijd en geduld, ook zonder hond die ze van plekjes jaagt zijn er talloze vogels te bewonderen als je stilletjes bij

een perceel stil houdt en wacht op wat er komen gaat.

Heleen Goote

Reactie van de redactie

Zoals de schrijfster al aangeeft kost vliegen energie. Het onderzoek van Serge Daan dat zij aanhaalt heeft geen betrekking op verstoring door opschrikken. Het gaat over de kwantificering bij torenvalken van het dagelijkse en jaarlijkse energieverbruik, ook van ouders die voor hun jongen zorgen. Op de Naarder Eng zijn loslopende honden toegestaan, maar het is ook weer niet zo dat de honden overal kunnen doordringen. Door het huidige gebruik zal er al een zonerings- en gewinning zijn opgetreden bij de daar voorkomende soorten. Zij houden afstand van de gebruikers van het gebied en hun loslopende huisdieren. In 'Vogels en recreatie. Handvat ter voorkoming van verstoring' geeft Vogelbescherming aan dat een gemiddeld maximum van 20 m voor de soortgroep zangvogels, de verstoringafstand relatief klein is. Het is aan de beheerders van de Naarder Eng om te bepalen of een hondenaanlijngedod gewenst is.